מפני שנתעסק במלון תחלה. וחמ"ל במילה והיה לו להתעסק במילה תחלה **ואותו מלון** סמוך למצרים (ג) **דלא** היה **סכנה** ואותו התינוק לא היה באותה שעה אלא בן שמונה ימים: **לסורגן.** לאותן שני מלאכים: **גונדא דחימה.** חיל שלו אבל לא היו נופיה נהרג: **שפיא שקולה כנגד כל המצות** תורה אור

שבכתובים. דכתיב (שמות כד) הנה דם שמות הברית אשר כרת ה' עמכם על כל הדברים האלה וכתיב במילה (בראשית יז) ואתה בריתי וגו' כרתי ברית וגו' וכתיב להלן (שם) ואתה בריתי מה להלן ברית (ד) אף כאן ברית: **אם לא בריתי יומם ולילה.** מה להלן תורה אף כאן תורה והייט פליגא דהכא מוקי לה להאי קרא במילה והתם מוקי לה בתורה: **שמא נמלא כי דבר מגונה.** *(עד) עכשיו, שלא אמר לו "והיה המים" עד עכשיו: **כל המתמים.** מתמם עמו: **כל המנחש:** כלומר שרודף אחרי המנחשים: **לו נחש.** אחריו רודפין ניחושין דכל דקפיד, קפדי בהדיה: **בלמ"ד אל"ף.** דמשמע דאין רודפין אחריו: **מדם כנגד מדם.** דבמדה שאדם מודד בה מודדין לו, **ולא נפיק מקרא: שנאמר כי לא נחש.** כל זמן שאינו מנחש מה כתיב בתריה "כעת יאמר ליעקב" כלומר עדיין יהא אותו עת דמלאכי השרת יהיו שוחלין אותו שאינו מנחש "מה פעל אל" לפי שהוא נכנס למקום שאין מלאכי השרת יכולין לינכס: **שפריו על מדותיו.** שהגדיל לישאל על מדותיו של הקב"ה שאמר במה אדע: **תן לי הנפש והרכוש קח לך.** ולא היה לו לעשות כן שהיה לו לגיירם: **שהוריקן כשורה.** שלימדם תורה כאדם שמריק מכלי זה לתוך כלי זה כך הוא לימדן תורה: **שהוריקן.** לשון ליטוד שנא' (תהלים סח) ואכזרותיה בירקרק חרוץ שנתן להם זהב הרבה: **אליעזר.** היה שקול כנגד כולן: **אליעזר הוא משכניה.** דאליעזר בגימטריא שמונה עשר ושלש מאות שלא היה עמו אלא אליעזר לחוד: **מאה ושבעים וחדשין.** דהכי משמע "עקב" כמנין עק"ב שנים שמע אברהם בקולי וכל שמותיו היו קט"ו אלמלא בן שלש שנים הכיר את בוראו: סס"ד

מפני שנתעסק במלון תחלה שנאמר °ויהי בדרך במלון" רשב"ג אומר-לא למשה רבינו בקש *שטן להרוג אלא לאותו תינוק שנאמר °כי חתן דמים אתה לי" צא וראה מי קרוי חתן הוי אומר "זה התינוק. דרש רבי יהודה בר ביזנא בשעה שנתרשל משה רבינו מן המילה באו "אף" וחימה" וכלעוהו ולא שיירו ממנו" אלא רגליו, מיד "ותקח צפורה צור ותכרות את ערלת בנה", מיד "וירף" ממנו באותה שעה ביקש משה רבינו להורגן שנאמר °הרף מאף ועזוב חמה" ויש אומרים (ה) *לחימה (הרגו) שנא' °חמה אין לי" והכתיב °כי יגורתי מפני האף וחרמה? תרי *חימה הוו ואיבעית אימא גונדא דחימה

תניא רבי אומר גדולה מילה שאין לך מי שנתעסק במצות כאברהם אבינו ולא נקרא תמים אלא על שם מילה שנאמר °התהלך לפני והיה תמים" וכתיב "ואתנה בריתי ביני ובינך" ד"א גדולה מילה שהשקולה כנגד כל המצות שבתורה שנאמר °כי על פי הדברים האלה וגו' "דבר אחר גדולה מילה *שאילמלא מילה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר °אם לא בריתי יומם ולילה וגו'

*דאמר ר' *אליעזר גדולה תורה שאילמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ שנאמר *אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי וגו'. אמר רב יהודה אמר רב בשעה שאמר לו הקב"ה לאברהם אבינו "התהלך לפני והיה תמים" אחזתו רעדה, אמר "שמא יש בי דבר מגונה" כיון שאמר לו "ואתנה בריתי ביני ובינך" נתקררה דעתו, °ויוצא אותו החוצה" *אמר לפניו רבש"ע הסתכלתי במזל שלי (ה) (*ואין לי אלא בן אחד) אמר לו "צא מאיצטגנינות שלך-אין מזל לישראל" אמר רבי יצחק כל המתמים עצמו הקב"ה מתמים עמו שנאמר °עם חסיד תתחסד עם גבר תמים תתמם" א"ר הושעיא כל המתמים עצמו שעה עומדת לו שנא' °התהלך לפני והיה תמים" וכתיב "והיית לאב המון גוים", אמר *רבי °כל המנחש לו "נחש שנאמר °כי לא נחש ביעקב", והא *בלמ"ד אל"ף כתיב? אלא משום מדה כנגד מדה, תני אהבה בריה דרבי זירא כל אדם שאינו מנחש מכניסין אותו במחיצה שאפי' מלאכי השרת אין יכולין ליכנס בתוכה שנאמר כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל וגו' אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים שעשה אנגרייא בת"ח שנאמר °וירק את חניכיו ילידי ביתו" *ושמואל אמר שהפריז על מדותיו-של הקב"ה שנא' °במה אדע כי אירשנה" ורבי יוחנן אמר שהפריש בני אדם מלהכנס תחת כנפי השכינה שנאמר °תן לי הנפש והרכוש קח לך". וירק את חניכיו ילידי ביתו" *רב אמר *שהוריקן בתורה ושמואל אמר שהוריקן בזהב. °) שמונה עשר ושלש מאות" אר"ל אמי בר אבא-אליעזר כנגד כולם איכא דאמרי אליעזר הוא דתושבניה הכי הוו אר"ל אמי בר אבא בן ג' שנים הכיר אברהם את בוראו שנא' °עקב אשר שמע אברהם בקולי" תושבניה מאה ושבעין ותרין ואמר *) אמי בר אבא**

השטן

עט א פוס"ע י"ד סימן קעג [וש"ע ל"ח סי' תרסד סעיף ו בהג"ה]:

פי' הרא"ש

הוי אומר זה התינוק. שמתמנין אותו במלאכה לאשמעינן: שנאמר הרף מאף ועזוב חמה. אלמא רגלא להכנס אלא שנלמוהה להרפות ידיו מהם: על פי הדברים האלה כתבי מתן ברית. אלמא ברית מילה חשובה ככל הדברים האלה: אלא מדה כנגד מדה. מאן דקפיד קפדי בהדיה: כעת יאמר ליעקב. אתין נחש ישראל אז תפילו המלאכים לכיכן לישאל מה פעל אל: מפני מה כעסם אבותם בניהם ע"ה ונשתעבדו בניו כו'. אע"פ שעבירת הטעום מפורסם על אומרו כחה אדע מ"מ עבירה זו הטעיתם לחיות מופל בכחה אדע: שהוריקן בתורה. זרזן בזכות התורה ובשבילה נגמו במלחמה: שהוריקן אולמותיו כדי שילכו עמו בנפש חפצה:

נוסא
נ"אמר
לאברהם "התהלך לפני והיה תמים"

מהנך
- "כל דאמרים דאמר"

הגהות הב"ח

(א) גמ' ויש אומרים הרגו לתומה שנאמר: (ב) שם כמחל שלי (ואין וכו' אחד) תפ"מ וכ"ב ס"ל ואין לי בן אחד אלא ישמעאל: (ג) רש"י ד"ה מפני וכו' סמוך למצרים היה דלא: (ד) ד"ה שהיא וכו' מה להלן ברית מילה אף כאן ברית מילה הס"ד:

נוסא/מהנך
סיבות שנעשו אברהם אבינו ונשתעבדו בניו לאנשי מצרים
[ג' ע"י רבי שמואל בר נחמני אמר]

מהנך
[עי' פי' נכון בתוס' בחולין מז: ד"ה אלא △ ירוקה וע"ע תוס' סוכה מ"ח ד"ה אמרות ל[ל]: ד"ה הירוק מ"ש לאמי בר אבא בשם המדרש]

"חושבניה" ג' דרכות מקבוצים לג' ימלכיה

*) [ל"ל רבי אמי וכ"ה בע"י]

°) נרתיות יד